

Addergebroed

Eerste druk, oktober 2010
© 2010 Steye Raviez

Ontwerp cover: Steye Raviez

ISBN: 978-90-484-9003-5
NUR: 305

Uitgever: Literoza, Zoetermeer
www.literoza.nl

Literoza

Auteursbegeleiding- en advisering: Nederlands Auteurs Bureau, Blaricum
Correctie en redactie: drs. Matty Zwart-van Dijk

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonnodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

STEYE RAVIEZ

ADDERGEBROED

Ander werk van de auteur

Tochtjes, *Querido*, 1975

China na Mao, *Gooise Uitgeverij*, 1979

Nieuwe tochtjes, *Rap*, 1979

50 tochtjes; de mooiste plekken in Nederland, *van der Velden*, 1980

De stadsoorlog: Amsterdam '80, uitgeverij *Sijthoff*, 1981

50 nieuwe tochtjes; de mooiste plekken in Nederland & België, *van der Velden*, 1982

Amsterdam, De jaren zeventig, Uitgeverij *Tiebosch*, 1983

The end, jacht op een primeur, *In de Knipscheer*, 2000

Raviez' Reve: 1968-1987, *Letterkundig Museum*, 2001

Vuile streken, *Aspekt*, 2006

Jan Wolkers, *De Bezige Bij*, 2007

INLEIDING

Moord, vliegtuigkapingen, vernietiging van ambassades en overheidsgebouwen, opblazen van bussen en treinen met het oogmerk zoveel mogelijk slachtoffers te maken: dat is de wereld van vandaag. Met als apotheose het wegvagen van een tweetal reusachtige wolkenkrabbers, waarbij duizenden slachtoffers vielen.

Begin jaren zeventig begon die geweldsspiraal met het steeds vaker gijzelen van invloedrijke medeburgers, ze desnoods te doden als niet aan de gestelde eisen werd voldaan. Een tactiek met het oogmerk de gevestigde orde onder zware druk te zetten.

Andreas Baader richtte met Gudrun Ensslin, Horst Mahler en Ulrike Meinhof de *Rote Armee Fraktion* op – de RAF. Een reeks bloedige aanslagen was het gevolg.

In Italië werd de omstreden politicus Aldo Moro een der voornaamste slachtoffers van de aan de RAF verwante *Brigate Rosse*.

In Spanje ontstond de *Euskadi Ta Askatasuna*, kortweg ETA, de militante Baskische afscheidingsbeweging, die eveneens het terrorisme als belangrijkste strijdmiddel koos.

In Ierland werd een bittere strijd uitgevochten met de Engelse overheersing.

In het verre Japan opereerde een groepering met de naam *Rode Leger*.

Israël en de Palestijnen lijken tot in eeuwigheid gezworen vijanden te blijven.

In lang vervlogen tijden trokken kruisridders vanuit Europa naar het beloofde land om oorlog te voeren tegen de moslims. Die strijd lijkt opnieuw opgelaaid. Fanatieke moslims hebben de jihad omarmd, ten einde het machtige Westen op de knieën te dwingen, Amerika voorop. Het succesvolste bleek sjeik Osama bin Laden te zijn, een Arabier die de fakkel van de terreur wist over te nemen van de meedoogenloze Carlos de Jakhals.

Mijn naam is Emile Mahieu. Het lot deed me op 10 augustus 1960 in Lausanne belanden, waar mijn vader een boekhandel wilde beginnen. Ik was pas vijf jaar oud en weet me nog maar weinig uit die tijd te herinneren. Wel is me bijgebleven dat mijn moeder tijdens de treinreis, die in Amsterdam begon, veel gemopperd had. Want de trein deed er lang over en ik was een woelig ventje. Aan het eind van die vermoeiende reis stond mijn vader op het perron om ons in de armen te sluiten.

In Lausanne werd mijn leven heel wat prettiger dan in Amsterdam. Voor het eerst kregen we de beschikking over een kleine tuin. Vaak stond ik achterin over de schutting te turen om de door schepraderen voortgestuwde passagiersschepen voorbij te zien varen, ofwel trokken korfballende jongens op een nabij gelegen veldje mijn aandacht. In mijn slaapkamer kreeg ik nieuw behang vol exotische dieren, die in mijn fantasierijke dromen zomaar tot leven kwamen.

Moeder bepaalde dat ik mijzelf elke dag minstens een uur op mijn kamer moest zien te vermaken. Dat ging in het begin niet zonder protest, maar ik raakte er al spoedig aan gehecht. Het vele geknutsel in die uurtjes kan heel goed bijgedragen hebben tot wat ik in het latere leven werd: een expert op het gebied van elektronica.

Sterk werd ik ook. Al op piepjonge leeftijd was ik een enorme klauteraar. Met kracht schoof ik mijn bed om de haverklap naar de wasbak, waarna ik de kraan zo ver mogelijk opendraaide. Zodoende kwamen bed en kamer regelmatig onder water te staan, hetgeen mijn ouders tot wanhoop wist te brengen. En daar bleef het niet bij.

Doodsangsten stonden zij uit als ik me weer eens hoog op de vensterbank had gehesen om me een kaperkapitein op de brug van zijn denkbeeldige schip te wanen, met als enig houvast een loshangend elektriciteitsnoer.

Mijn favoriete bezigheid was repareren. Dan lag ik half op mijn rug onder mijn kinderfiets, vaders gereedschap bij de hand: hamer, nijptang en een paar schroevendraaiers.

Ik kon vader ook op stang jagen met mijn dagelijkse geklieder aan tafel. Elk glas melk werd steevast omgestoten en de eeuwige gelatinepudding vol ijver met mes en vork tot een vormeloze prut bewerkt.

Het indianenstadium brak aan. Agressief en wreed. Gewapend met speelgoedbijl of namaakgeweer dreigde ik iedereen de kop af te hakken of dood te schieten. Mijn ouders waren het er onderling wel over eens geweest dat het blijkbaar een onvermijdelijke fase was, maar mijn lieve, o zo zachtaardige moeder had het er best moeilijk mee.

Enkele jaren later verhuisde ons gezin opnieuw. Het statige huis dat mijn vader, die de weinig voorkomende naam Dagobert droeg, begin jaren zestig met wat geluk voor een niet al te hoge prijs had weten te kopen, lag op een glooiende heuvel, niet ver van de oevers van het meer van Genève, met vrij uitzicht op de Mont Blanc. De door hoog gras overwoekerde tuin was dit keer zo ruim bemeten dat ik er de eerste dagen in dreigde te verdwalen.

Na verloop van tijd begonnen de zaken wat minder goed te lopen in Lausanne. Mijn vader wist zich zo langzamerhand geen raad meer met de gestaag uitdijende collectie boeken. Op een dag besloot hij de boekwinkel te verkopen en zich nog slechts bezig te houden met het verzamelen van marxistisch-leninistische literatuur.

Rond mijn twaalfde levensjaar begon ik vader ervan te verdenken een spion te zijn. Dat vermoeden werd veroorzaakt doordat ik aan de deur van zijn studeerkamer zijn gesprekken met bezoekers afluisterde. Die gesprekken dienden, voor zover ik het begrijpen kon, uitsluitend om opponenten op een geagiteerde, haast agressieve manier te overtuigen van het misdadige en oorlogszuchtige karakter van kapitalistisch geregeerde landen.

Steeds vaker begon Dagobert naar het buitenland te reizen. Vooral naar Italië, waar hij zijn beste vriend en werkgever opzocht.

Dat was de miljonair Giangiacomo Feltrinelli. Zo rond mijn zestiende werd me duidelijk dat die man een machtige, maar ook mysterieuze uitgever was, omstreden vanwege ultralinkse sympathieën en verdacht van het oprichten van anarchistische pressiegroepen die klassenstrijd predikten en geweld daarbij niet schuwden. De groepen stonden bekend als *Gruppi Anarchici di Azione Proletaria*.

Op een dag was mijn vader thuisgekomen met het droevige nieuws dat zijn vriend en opdrachtgever op gruwelijke wijze was vermoord. Net buiten Milaan was hij door de carabinieri aangetroffen, volkomen naakt en vastgesnoerd aan een lichtmast. Hij was niet geëlectrocutteerd, maar genadeloos geëxecuteerd. Wie kon dat op zijn geweten hebben, vroeg men zich in het hele land en ver daarbuiten af.

Ik had na dat schokkende bericht geprobeerd meer te weten te komen over die vreemde verre vriend, die lange tijd de vaste opdrachtgever van mijn vader was geweest. Veel wijzer werd ik niet. Het enige dat mijn hevig van slag geraakte vader kwijt had gewild was dat zijn broodheer uit een beroemd aristocratisch geslacht stamde en dat de familie een schitterende villa aan de oevers van het Gardameer bewoonde, dicht in de buurt van het stadje Gargnano.

Later hoorde ik er meer over. De villa was voorzien van hoge muren, met op iedere hoek een zeskantig torentje met kantelen. Het fraaie huis lag ver van de openbare weg en werd omringd door cipressen. Vader wilde slechts moeizaam prijsgeven er regelmatig te hebben gelogeed. Het zuinige relaas was dat het interieur van het huis het karakter had van een museum vol met de fraaiste kunstobjecten; dat elke kamer voorzien was van blinkende parketvloeren in wisselende mozaïekpatronen en er fonkelende kroonluchters hingen.

Ook de geschiedenis van het huis en zijn bewoners loog er niet om. Zodra Mussolini aan de macht gekomen was, had de familie de pech gehad dat de dictator de villa voor zichzelf en zijn maîtresse had

geconfisqueerd. Vervolgens moest er nog een schok worden verwerkt. De jongste telg, Giangiacomo Feltrinelli, bekeerde zich tot het communisme en werd het zwarte schaap van de familie. In de woelige jaren na Mussolini's gewelddadige einde schaarde Giangiacomo zich achter linkse, opstandige studentenbewegingen en stak hij zijn buitengewoon grote sympathie voor het marxistische gedachtegoed niet onder stoelen of banken. Integendeel, hij werd in die kringen op handen gedragen. Hij kocht een drukkerij op en begon een uitgeverij annex boekhandel in Milaan.

Het opmerkelijkste wat vader destijds prijsgegeven had, was hoe de nieuwbakken uitgever de vele miljoenen van het familiekapitaal in handen had gekregen. Een gebeurtenis die zich voltrok tijdens de woelige periode vlak na de vlucht van Mussolini, die met maîtresse en al bij de Italiaans-Zwitserse grens door een wraakzuchtige menigte werd gelyncht.

Tijdens een spoedberaad van de in de villa weergekeerde familie trof een afgedwaalde vliegtuigbom de vleugel van het huis waar de vergadering plaatsvond. Het voltallige gezelschap liet daarbij het leven. Giacometti was het enige afwezige familielid en had tijdens dat beraad onterfd moeten worden, maar door die miraculeuze lotsbeschikking werd hij juist de enige erfgenaam.

Ik had het verhaal dat mijn vader na het bericht van de moord vertelde met stijgende verbazing aangehoord, te meer daar mijn vader zelden of nooit iets over de man had losgelaten.

Na dat vreemde verhaal en alle geheimzinnigheid rond het werk dat Dagobert voor de uitgever deed, was ik ook hem gaan verdenken van het onderhouden van banden met diverse in die tijd als paddenstoelen uit de grond schietende, links georiënteerde verzetsgroepjes.

Eens, weer aan de deur luisterend, begreep ik uit wat ik opving dat mijn vader steun verleende aan de Baskische afscheidingsbeweging, die in die tijd al van zich had doen horen door een reeks bloedige acties. Tijdens de berichtgeving over de sensationele en uiterst brutale

gijzeling van het voltallige gezelschap OPEC-ministers in Wenen vond ik mijn altijd uiterst kalme vader opvallend opgewonden. Hij volgde het schokkende nieuws dagenlang op de voet en had er zelfs diverse flessen wijn bij opengetrokken, haast alsof er iets te vieren viel. Het was de tijd dat bomaanslagen en politieke moorden aan de orde van de dag waren.

Over vader, in zijn jonge jaren soldaat eerste klasse in het Franse leger, deden allerlei verhalen de ronde. Er waren familieleden die beweerden dat hij nog altijd de doodstraf riskeerde, mocht hij in Franse handen vallen. Pas enige tijd nadat vader gestorven was, slaagde ik erin het een en ander van mijn moeder over hem te weten te komen. Al lang waren de banden met de familie van vaders kant radicaal doorgesneden. De voornaamste oorzaak was dat zijn broer door zijn toedoen betrokken was geraakt bij een spionageaffaire tijdens de Eerste Wereldoorlog. Toen Dagobert in de bossen rond Verdun door een Duitse troepenmacht krijgsgevangen was gemaakt, had hij tijdens zijn detentie in een Zwitsers interneringskamp voor de Duitse inlichtingendienst een spionagemissie uitgevoerd, waarbij hij zijn niets vermoedende broer als koerier had ingezet.

Nadat zijn broer met de gewenste documenten in het gevangenkamp was komen opdraven, werd die arme ziel bij terugkeer op Frans grondgebied door zijn gestuntel gearresteerd en kreeg hij enkele jaren gevangenisstraf.

Dankzij de uitgewisselde documenten wisten de Duitse troepen met hun langeafstandskanonnen vlak voor de capitulatie nog een vernietigend bombardement op de luchthaven Le Bourget uit te voeren, waarbij een flink aantal slachtoffers te betreuren viel. Mijn vader had het geluk dat de Zwitsers hem niet uitleverden aan de Franse autoriteiten, maar hem twee jaar celstraf oplegden, waarna hij via Duitsland naar het neutrale Nederland uitweek.

Het had hem er echter niet van kunnen weerhouden door te gaan met zijn politiek getinte activiteiten. De bezoeken aan buitenlandse

bibliotheken en het afstruinen van boekenmarkten waren vermoedelijk de ideale dekmantel voor zijn spionagezaken.

Kortom, het was mijn vader uitstekend gelukt de meeste geheimen mee te nemen in het graf.